

ria de Lleida).

HOMÒNIMS I SUCCEDANIS. Torrent entre Bellprat i Sta. Coloma de Q., *AlcM* suposo per comun. de Mn. J. Segura de SCQ. No sé d'on seria un *R. de Claret*, signant d'un doc. de 1207 del *Cart.* de Poblet (p. 207). Mas d'en *Claret*, a Castellnou dels Aspres (22 × 77, xvii, 46.9). Un altre *Mas Claret* a la Calcina de *La Clusa* (Albera), xxiv. *Son klərət* te. Muro de Mall. (xli, 18.23), Masc. 1107, i ja en el m. Despuig.

El més orientador sobre l'origen del nom és veure'l repetit en altres països romànics. Conservat en terres d'Oc en forma igual: a l'Aude *Le Claret*, bergerie, te. Lapalme; *Claret Bas* i *Haut*, masos te. Villautou [1781 ¹⁵ *Cleret*] (Sabarthès, *Di.Top.*); i sengles pobles *Claret* en els depts. Erau i Rasses-Alpes, i cogn. a Avinyó (*TdF*). A Itàlia, sengles *Chiareto* en els Abruzzi (prop Tèramo i Bellante), i amb l'evolució fonètica alt-italiana: un *Cjare* a la prov. de Como i un *Ciarej* a la de ²⁰ Novara; i *Clarai* a la Baixa Engadina (te. Ftan, *Planta-Schorta, Rätisches Namenbuch* 1, 440, amb resultat fon. com en *Tremblai* 'tremoleda' (ib., 391).

Tot això sembla postular un ètimon *CLARĒTUM format amb el sufix -ĒTUM dels col·le.: la -t- simple ²⁵ italiana i el seu esvaïment a l'Engadina i als altres parlars alpins, postulen precisament una -T- senzilla.¹

Més clarament demostrat per l'existència d'un neutre pl. *CLARĒTA, que hi forma una parella igual a *Avellanet/Avellaneda, Freixenet/ -eda, Lloret/ -eda*.³⁰ D'aquí un *La Clareda* que hom cita a la H-Garonne; i Joh. Hubschmid explica així el nom de dues partides *Clariden* a l'alta muntanya del Cantó d'Uri, que designen rotllos de pasturatges enronnats de boscúria lleugera. En un article p.p. l'Anuari 53 del *Hist.* ³⁵ *Verein des Kt. Glarus*, 1949, pp. xiii-xv, ens dona altres etimologies de NLL suïssos, it. i francesos del tipus *Clairbois, La Claire, les Clairons* i CLÁRONA, que segons ell hauria donat el nom del cantó de *Clarus* i un *Clareuna* dels Grisons.

No és inversemblant que tingui raó fins per a aquests últims noms; en tot cas no dubto que és la bona etimologia de *Claret*. En els noms catalans, potser tant o més en el sentit de 'partida de terrenys de colors clars', no sols 'clariana dels boscos', del qual vénen certament els nostres NLL *Clariana*: notem que hi ha un poble *Clariana* 2 k. al NE. del *Claret* (4) i un altre 20 k. al S. del mateix.

En el lloc corresponent hem estudiat NLL de formació paral·lela: el NL *Albet*, format amb ALBUS 'blanc',⁵⁰ paral·lel rigorós del present *Claret* de CLARUS. I en un sentit de 'esclarissat, poc espès' es va formar un deriv. del ll. RARUS: *RARĒTUM —assenyala Hubschmid, ben pertinent— ha donat *Raray* del dept. Oise, que justament designava boscos: «nemus nostrum de *Rareto*»⁵⁵ a. 1199, «boscis nostrum de A. et de *Raray*», doc. del Cartulari de Compiègne (I, 352, 378). *Calbet/Co-beto* CALV-ĒTUM parteix de CALVUS 'pelat' en un sentit anàleg. En definitiva, doncs, es tracta d'un nom de sentit semblant als *Montclar, En-Clar* (Andorra), *Vall-*

clara, Claravalls, Claramunt.

Aquests paral·lels ens ajuden a desestimar una altra pista etimològica, que no mancava de versemblança. Del ll. GLAREA 'areny, codolar' 'de riu o ribera', del qual sembla haver-se format també un col·le. en -ĒTUM, -ĒTA: en part almenys, contret en *GLARETUM, d'on el cast. montañés *Laredo*; i potser el nostre ribagorçà *Lleret*; i en tot cas V. l'article *Glorieta*, poblet de l'alt Pallars, i riuet de la Conca de Barberà, que semblen provenir de GLAREETA, amb una o secundària (per contaminació). Com que alguns dels *Claret* estudiats es troben en el fons d'una vall (és el cas del 3) i el 4) i l'1) és en lloc elevat (IGC, full 90 m 4°33' × 42°90', però es troba damunt del Barranc de ¹⁰ *Riuçós*.

Val a dir, però, que no hi ha indicis tals en els altres dos ni en sabem dels noms occitans, italians etc. Com que els paral·lels semàntics ALBETUM i RARETUM també ens orienten en l'altre sentit, no dubto a descartar ara aquesta idea: en tot cas sembla que aquesta etim. era infundada en el cas del *Glarus* suís, on també s'havia admès, però allí el canvi de CL- en GL- s'explica pel procés de germanització; i *Clariano* (infra), també s'explica per l'acció de l'àrab.

¹ Per tant és possible que d'un NL d'aquest grup vingui també un *Cleredus* que apareix en un doc. de Girona, de l'a. 900 (*BABL* III, 99), si bé és estrany que aparenti ser un NP. Amb tal inicial difícilment podria ser un NP germànic en -RED.

CLARIANA

Nom de diversos pobles i de llocs muntanyencs, sobretot del Principat.

1) Monestir de CLARIANA o de *Jau*, que Alart identifica amb *Jau*, en el Conflent, citant-ne la menció antiga *Cleyriana* a. 1231 (*Bull. Soc. Agr. Pyr. Or.* XI, 28). Ponsich (*Top.*, 113) l'anomena *Jau*, nom del qual dona 12 cites dels Ss. XIII-XVIII, però com a primera menció, de 1162: «monasterium Sanctae Mariae de *Cleriana*». C. A. Torras, *Pir. Català*, vol. III, «Santa Maria de *Clariana*» esgl., te. Mosset. Però d'altra banda Ponsich, p. 116, situa en te. d'Orellà un lloc *Clariana d'Escotó*, que documenta en les formes *Clariana* a. 957, «in acutis *Clerianae*» 1019, «L'Escoutou [sic] in summitate *Clariane*» 1163, i *Clariana* 1632; i, en canvi *Lescoto*, 1626.

Des del Coll de *Jau* fins al capdamunt de la vall d'Orellà hi ha d'haver uns 5 kilòm., serres enllà, de contraforts, tot, de la Serra de Madres; la vall d'Orellà desemboca a Oleta, i la de Mosset, a Prada, amb la vall de Noedes entremig. El nom de *Clariana* es devia estendre, doncs, a tot aquest carenam de muntanyes, en el qual hi havia *acutis* (1019) i un 'escotó', probablement un 'lloc de guaita', potser *AUSCULTORIUM (format segons *auditorium, vigiliarium, custodia/custodia*).

En efecte la cita de 957, la tinc també com «in monte *Clariana*», afr. d'Odelló (Abadal, *Eixalada*,